

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRIEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjárónak egész évre
6 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér.
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

Made in Germany.

Rohamos léptekkel közeledik a családi boldogság mosolygós ünnepe: karácson. A kirakatokban már ügyesen rendezik, csoportosítják a kereskedők portékájakat, hogy az arra járó-kelők szeme rajta fennakadjon; családapák pedig már szorgalmasan gyűjtik rakásra filléreiket, hogy szeretteiknek titkos vágyát, ohaját eltalálják, teljesítsék.

De nemcsak nálunk — Franciaország kivételével az egész nyugaton ilyenkor karácson előtt a legtöbb cikkben körülbelül átlag még egyszer annyi a forgalom, mint az év többi részében együttvéve.

De kísérjük csak figyelemmel a külföldi, mondjuk német vásárlót egyrészt, a hazait másrészt.

Németország nagyobb kereskedelmi gócpontjaiban majdnem minden üzlet ajtaja felett ott diszlik ez a három betű: M. I. G.

Jelenti pedig ez angolul hogy „Made in Germany“ — Németországban gyártva. — De nemcsak az üzlet cégén, bennt is minden hazai portékán ott a gyár jele mellett ez a másik is, hogy M. I. G.

Ez pedig garancia arra, hogy a vevők inkább ezt a portékát fogják választani, mint a hasonló minőségű külföldit.

De ki nézi nálunk, ha vásárol, a hazai eredetét igazoló jelszót. Azaz dehogy is, igen sokan, nem egy kereskedőnk panaszkodott már, hogy vevőik, mikor megtudták,

hogy az általuk már több ízben megelégedéssel használt cikk magyar eredetű, abból többet nem vettek, mert „az nem lehet finom“.

Milyen hatalmas lehet az előítélet, mely még a személyes tapasztalaton is győzedelmeskedhetik.

Szomorú dolog, de tény, hogy gyárosaink csak úgy tudnak boldogulni, ha gyártmányuk eredetét eltitkolva, hamis cégér alatt bocsátják piacra.

Igaz, hogy ebben saját régi bűneikért is bűnhődnek, mert ez az elfogultság semmiesetre sem indokolatlan és alaptalan.

Mikor a hazai gyáripar első alkalommal nagyobb lendületet vett, a tisztelt gyáros urak nagyon is elbizakodtak a vevőkönzés hazafias buzgalmában és úgy számították, hogy a rossz hazai portékát is szívesebben és jobban megfizetik, mint a legkiválóbb külföldit. A pillanatnyi nyereségre törekvő e kufárok számítása eleintén csakugyan be is vágott, de annál keservesebb, tartósabb volt azután a visszahatás.

Ezen változtatni ma már csak kitartó, fáradságos és költséges munkával lehet. Nehezebb visszavinni az egyszer elveszett bizalmat — mint azt előszörre gerjeszteni. — Azonban minden lehetséges.

Mindenesetre szükséges ipari szakkiállítások rendezése. Nem a szokásos helyi vagy országos kiállításokat értjük ezalatt, hanem azokat az összehasonlító kiállítás-

kat, melyek a külföldön már régóta divatban vannak.

Természetben kell megmutatni és bebizonyítani a közönségnek, hogy van és ha igen, mi a különbség az illető hazai és külföldi gyártmány között, valamint van-e közöttük lényeges árbeli különbség?

Ha azután megnyertük már a közönség izlését, megelégedettségét — és csak a nyegléskedés fog már külföldre törekedni — akkor többet ne rösteljünk magyar voltunkat és gyáraink ne bujjanak szégyenkezve idegen cégek háta mögé, de a mint a németek büszkén és emelt fővel jelölik itt meg gyártmányaikat, hogy „Made in Germany“, ép oly büszkén tüntessük fel mi is cikkeinken, hogy „Készült Magyarországon“.

Magyar gyufakartel. Tudvalevőleg a trösztben egyesült osztrák gyufagyárak, trösztjük, a „Solo“ gyufaáru- és fénymázgyárak Rt. után az összes magyar és osztrák gyufagyárakat egy kézben akarták egyesíteni. Egyes magyar gyárak ellenállása, de leginkább a magyar kormány ellenzése folytán azonban elállottak ettől a tervüktől, noha már a nagyobb magyar gyárakat (Temesvár, Győr, Budafok) sikerült maguknak (részben vagy egészben) megszerezniök. Ehelyett most, mint a „Magyar Kereskedők Lapja“ jelenti, a magyar gyufagyárak részére külön magyar kartelt létesítettek, mely azonban az osztrák kartellel mindenben együttműködnek. A kartelhez eddig a tröszt érdekelteinek kívül az összes jelentékenyebb magyar gyárak (Kolozsvár, Eszék, Szeged, Temesvár, Győr, Budafok) csatlakoztak

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCÁJA.

Esik a hó...

— A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárcája. —

Csendes az idő. Az éjszakai fagy után kissé megenyhült a levegő s a metsző hideg szél is visszabujt odújába valahová a hegyek közé. Tömöritől ölmösürke fellegek borítják el lassankint az eget és ránehezednek az emberek agyára, lelkére. A hangtalan, mozdulatlan légben lassú, könnyed libbenéssel, szüzi fehérségben megjelennek az első hópelyhek. Aztán sűrűbben jelentkeznek a remek szép kristály csillagocskák és imbolygó esésük határozottabbá válik. Lassankint csendesen betakarják a fagyos, piszkos rögzöket, még most csak könnyed áttetsző fátyolt alkotva. És jönnek a hópelyhek szakadatlanul, takarót szöve immár a csillagos fátyolból, puha könnyű és fehér takarót, mely alatt oly édesen fog aludni a fáradt, elgyötört göröngy.

Szállnak a hópelyhek és fáradtan pihennek meg az ablak párkányán. Tiszták, fehérek, csillognak a téli erőtlen napfényben egy fiatal leány ártatlan kacérságával és megsemmisülnek egy gyenge lehellet hatása alatt.

Nézem a hópelyhek hullását és mondhatatlan fájdalom ragadja meg a szívemet. A lelkem ismét megtelik keserű emlékezéssel, sötét kétségbeeséssel. Szemeim előtt a végtelenbe nyúló fehér szemfödél, fölöttem a szürke koporsófödél, lelkemben emlékezés.

Vajjon viszont látlak-e még? Életem... ifjúságom, kicsiny Hópehely! Talán a tiszta lelked egy egy részecskéje látogat el hozzám az

első lehulló hópehely alakjában, hogy a kihalt szívben újra életre keltse édes, fájdalmas emlékedet. Mert kínos és fájdalmas az emlékezés, a hogy most visszatérsz hozzám az első hó hullásával, kínos és gyönyörűség.

Ujra látlak. Fehér a ruhácskád, kuszált a hajad és szemeid ragyognak a gyermekes boldogságtól. Így láttalak először. Amint észrevettél engem szinte ijedten, gyerekes mozdulatokkal húzódtál a mamád mögé és pirulva kapkodtad össze hajadat. A pirulás lassan eloszlott arcocskádrol, csak két égő rózsa maradt meg belőle hosszabb ideig. A szívemet akkor úgy összeszorította valami, több volt az egyszerű szánalomnál, melyet az először látott idegen iránt érzünk... már akkor szerettelek.

Édes kicsiny Hópehely! édesen, hosszasan neveltél, amikor először szólítottalak ezen a néven s először fogtam kezembe esetlenül és félve keskeny kis kezdetet s beszéltem neked ragyogó jövőről, fényes boldogságról, amíg vállamra hajtottad fejcskédet és tiszta, ragyogó szemeidet arcomra függesztve mosolyogva figyeltél minden szavamra. Egyszerre aztán szemeid megteltek könnyekkel s két ragyogó könnycsepp gördült végig halvány arcocskádon. Remegve kérdeztem:

— Kicsiny Hópehely! mond, miért sírsz?

Nem feleltél csak sóhajta szorítottad meg kezemet, kicsiny testedet rövid száraz köhögés rázta meg.

— Nagyon boldog vagyok — suttogád végre, de mosolygó ajkaid néha megvonaglottak a titkolt szomorúságtól.

Mert már akkor mindketten ismertük a szomorú jövőt, te szelid megadással, én a kínok

kinjával szívemben. Neked volt néha egy kis bizalmad a jövőben — inkább csak az én kedvemért — én reméltem örültem, valami csodában bízva, mert azt hittem, hogy ez a reménység tartja bennem az életet. És a hányszor erőm elhagyott s arcomon nagyon és élénken rajzolódott ki a soha ki nem mondott kínos sejtésem, — kicsiny Hópehely! — te voltál az, a ki vigasztaltál. Forró homlokomra tetted kicsiny, áttetsző kezdet és szeliden, halk édes hangon ígérted, hogy meg fogsz gyógyulni...

Nem tartottad meg ígéreted kicsiny Hópehely! Csendesen ültem melletted az utolsó napon is, emberfeletti erőlködéssel, hogy visszatartsam a szilaj, állati fájdalom kitörését, mely óriási súlylál nehezedett mellemre és elkiuzott agyamra. Közönyös dolgokról váltottunk pár vonatott szót. Aztán egyszerre rám néztél, tekintetted könyörgő volt és engesztelő.

— Bocsáss meg, el kell mennem — szóltál.

Lehajtottam fejemet, hogy az erőszakosan szemembe tolokodó könnyeket elrejtsem és tiltakozni próbáltam. Lemondóan intettél a kezeddal és ajkaid nyugodtan mosolyogtak. Kicsiny kezdet lehajtott fejemre tetted, hallottam csendes susogásodat:

— Szegény fiu!

Mintha most is hallanám mint beszéltél aztán csengéstelen, szakadozott szóval:

— Látnod, a te szegény kis Hópehelyed... elfujja a legelső gyenge tavaszi szellő, elolvastja az első enyhe napsugár... eltelt... rövid volt... pedig oly jó lett volna még élni... ne sirj te nagy gyerek, hisz nem fáj már semmi és én érzem, hogy nem válnok örökre... Légy jó.

és kilátás van a többi jelentősebb gyár megnyerésére is. A kartel teljes áru- és termelési kartel lesz és közös elárutási irodája lehetőleg december 1-én megkezdni működését.

Szövetkezetek vásárolási joga. A kereskedelmi miniszter 29592/1904. sz. határozatával kimondotta, hogy a termelő- és értékesítő szövetkezeteket, mint iparüzőket, szintén megilleti az 1894. évi XVII. tc. 50. §-ában minden iparosnak biztosított az a jog, hogy az ország bármely helyén tartott országos vásárokon saját vagy mások iparkészítményeit esetleg megbízottaik által is eladhassák.

Szemle.

Port-Arthur már ismét nem kapitulál. Az ostrom erős kitartással folyik tovább s megadásról szó sincs. Ujabb hírek szerint nemcsak, hogy megadásról nem tárgyaltak az ellenfelek, hanem a japánok Stössel tábornoknak a halottak eltemetésére kért rövid fegyverszünetet sem adták meg. Stössel tábornok különben arra számít, hogy még januárig tarthatja a várát, mert a japán hajók nem képesek a kikötőt teljesen elzárni, minek következtében Port-Arthur a tenger felől mindegyre kap új élelmi és hadiszert.

A mandzsuriai harctéren is mutatkozik már némi élénkség. Az előőrsi összejutások mindig hevesebbek lesznek s az orosz táborban azt hiszik, hogy a japánok rövid idő alatt támadni fognak.

A képviselőházban most folyik a véderő vita, melyek elején Tisza miniszterelnök bejelentette, hogy a m. kir. honvédtüzérség felállítására és a két évi katonai szolgálat behozatala befejezett dolog.

A Rákóczy hamvainak hazaszállítása ügyében szükséges előmunkálatok megtétele végett dr. Thallóczy Lajos udvari tanácsos a napokban Konstantinápolyba utazik. Utjában ellátogat Rodostóba is s a török hatóságokkal elrendezi az ügy hivatalos részét.

A napokban az a hír járta be a fővárosi és vidéki sajtót, hogy Patáki Riza az eperjesi színház drámai szendéje az odavaló ujság színházi kritikusanak róla nyilvánított kedvezőtlen véleményét illő szünettel rögzítve kör-möcskéi segítségével csafolta meg. Utóbb a kisasszony nyilatkozott, azt állítván, hogy nem a kritikust, hanem az illetlen magánembert karmolászta össze, ami teljesen rehabilitálja is a művésznőt, azonban sajátságos, hogy dacára ennek a nyilatkozatnak, mégis csak a kritikus arcán éktelenkednek temperamentumának fájó megnyilatkozásai.

Saját külön kritikusunk — aki sokat tart a bőre épségére — figyelembevételével azt, hogy a rossz

Ugy-e nem feledsz el, eszedbe jut még a szegény kis Hópehely... a tied...

Fáradtan csukódtak le szempilláid s csak még egyszer nyitlak fel az elköltözés pillanatában, a mikor még egyszer végső erőfeszítéssel megszorítottad a kezemet s azt susogtad:

Ne bocsássatok... Ugy szeretnék veletek, köztetek maradni.

És azóta kicsiny Hópehely sokáig üres volt a lelkem. Üres és fagyos... Akkor nem tudtam meghalni s öldöklő kinnal a lelkemben gyáván vánszorogtam előre az élet utján. Hozzád szállt minden sóhajtasom és utánad sirt a lelkem. De gyarló az ember s még a fájdalom sem lehet tökéletes Lassankint megenyhült, elaludt a fájdalom s ha ébred is, már csak szelid, szomorú emlékezés... Ezt is te akartad így kicsiny Hópehely!

... Jönnek a pelyhek szakadatlanul, lassankint takarót szőve kristály csillagokból a fagyos rögökre, puha, könnyű és fehér takarót, mely alatt oly édesen fog aludni az elgyötört göröngy.

Szállnak a hópelyhek és fáradtan pihennek meg az ablak párkányán. Tiszták, fehérek, egy ifjú leány ártatlan kacérságával csillognak az erőtlen téli napfényben és megsemmisülnek egy gyenge lehelet hatása alatt...

Vajjon viszontlátlak-e még? Életem, ifjuságom... kicsiny Hópehely! A te tiszta lelked egy-egy részecskéje látogat el hozzám az első hulló pelyhek alakjában, hogy a kihalt szívben újra életre keltse édes, fájdalmas emlékedet.

Mert fájdalmas az emlékezés és gyönyörűséges...

Gamma.

példa ragadós, vissza akarta szivni összes eddig elkövetett kritikáit, de miután ebben megakadályoztuk, most csak a kellő övintézkedések megtétele mellett mer az utcán mutatkozni.

Rómából jelentik: Vicino Marinot, aki néhány nappal ezelőtt agyonlőtte Babinello hercegnőt s azután leányával Terezával megszökött, elfogták. Tereza, a fiatal gyilkos kedvese, úgy látszik, szintén tudott Vicino tervéről, mert meglepően cinikus vallomást tett. A szerelmes párt vizsgálati fogságban tartják.

Tömeges magyar festőnövendék él Párisban s ezek közt van egy nyurga székely fiú, ki ámbár 3 éve él ott, még egy kukkot sem ért franciául. Az igaz, hogy egyetlen franciával sem áll soha szóba s ha már nagyon meggyűlemlik benne aszó, elmegy egy kávéházba, ahol magyar cigányok játszanak s ott kibeszéli magát egy időre. A minap mégis csak elcsábították barátai, hogy menjen el a Moulin Rouge-ba. A székely egy darabig hallgatta az előadást, aztán kifakadt: — Hogy az Isten verje meg a buta franciákat! Legalább néma játékot adnának, hogy megértse az ember!

Koburg Lujza hercegnő ügyére vonatkozó átirat a főudvarnagyi hivatalból már a múlt hónap végén eljutott a francia külügyminiszteriumhoz a Tribunal de la Seine-nek való átadás céljából. A sajnai törvényszék valószínűleg a jövő hét folyamán megesketteti Magnan és Farnier kinevezett szakértőket, kik aztán megkezdik a hercegnő elmebeli állapotának megvizsgálását. A vizsgálat tartama nincsen megállapítva.

Kovnoból írják, hogy von der Recke báró földbirtokost megölték a munkásai, mert feloszlatta az engedelmé nélkül tartott munkásmulatságot.

Kleinné, Szikora háztulajdonos gyilkosa — mint Párisból írják — levelet írt börtönéből Hamard párisi rendőrfőnökhöz, melyben közölte vele, hogy leleplezéseket akar tenni. Hamard maga elé vezettette az asszonyt és ez egy mesével állt elő, melylyel félre akarta vezetni a vizsgálatot, aztán azt is előadta, hogy ő beteg s operáltatnia kell magát. A rendőrfőnök azonban, aki rögtön átlátott a szítán, kijelentette, hogy az operációt Párisban nem lehet végrehajtani. Együttal intézkedett, hogy a kedves házaspár Bécsbe való szállítása semmi késedelmet ne szenvedjen.

Színház.

Szombatón, november 12-én itt először „Simonyi obester“, Martos Ferenc vígjátéka került színre. Ideje I. Napoleon kora 1805. év, színhelye egy kis francia városka. A cselekmény elég színes és változatos s jó előadásban elegendő élvezetet nyújt.

A címszerepben Batosy elég buzgóságot és ügyességet fejtett ki, alakítása jó volt, bár egyes helyeken nem eléggé, némelykor túlélénk volt. Ez azonban részben a szerző hibája, aki meglehetősen elrajzolta Simonyi legendás alakját. Ingatag, erélytelen szoknyahóst csinált belőle, kinek csak a hangja nagy, de alkalomadtán adott szavát ép oly könnyedén dobja a háta mögé, mint egy elszáított cigarettavéget. Teljesen megfelelő és kifogástalan volt Hervai Erzs (marquisné), igen jól alakított Gulyás (Bresseau) és Nagy Sándor (Rivieres), Szőregh Gy. (Marcigny), G. Székely René (grófné) és Halász (Döry). Radnai Zsuzska (Juliette), Jászai Mariska (Morinné), Inke (Gyuri) jól megfeleltek szerepeiknek. Arra vagyunk még csak kíváncsiak, hogy honnan cseppentek a darabba a rókókóalakok és miért volt Halász rézbőrű indiánusnak festve?

Vasárnap nov. 13-án ismét ujdonság és pedig Coillaret és Fiers operettjét „Én, te, ő“ adták. A darab zenéje nem elsőrendű, meséje nincs. Az egész nem egyéb, mint nagyon vastag kétértelműségekkel megspékelt érthetetlen zürzavar. Szepessi Szidi (Gabriella) nagyon jól énekelt s igen kedves és megfelelő alakítást nyújtott. Gulyás (Vergy) kifogástalanul, — Lévai Margit (Mitzi) sok könnyedséggel játszotta meg szerepét. G. Székely René (Jolanda) játéka hibátlan volt és énekszámai jól sikerültek. Jászai Mariska kedves volt a (Fridolin szerepében. Nagy Sándor (Coucy) egyáltalán nem énekes. Énekszámai ugyan nem sikerültek, de ezektől eltekintve játéka eléggé könnyed és egészen megfelelő volt. A kisebb szerepekben jók voltak: Inke, Halász, Szőregh, Csáki, Cserei Irma, Radnai Zsuzska és Szőregh táncá eléggé sikerült, bár nem volt teljesen összevágó.

Alkalmilag felemlítjük, hogy a közönségre nagyon rossz benyomást tett Hervai Erzsinek a karban való alkalmazása és ez természetes is, mert egy ilyen kiváló tag, aki tehetségével ennyire kiérdemelte a közönség nagyrabecsülését s rövid idő alatt kedvencévé vált, sokkal több méltánylást és tiszteletet érdemel.

Hétfőn, nov. 14-én nép- és zónaelőadásul „A drótoszt“ operette került színre.

Keddén, nov. 15-én Kazaliczky Antal színműve a „Tetemrehívás“ került színre. A mindenek alapjára, a szeretetre építi fel a szerző darabját, melynek tárgya egy gyarló emberi lélek vergődése, küzdelme az étellel, az elítéllettel, saját szívével. A cselekmény gyors menetével és hatalmas megrázó jeleneteivel egész végig ébren tartja a nézők élénk érdeklődését.

Hervai Erzs (Margit) hatalmas erővel és teljes tudással játszotta meg nehéz szerepét. Alakításában annyi erő és természetesség nyilatkozott, hogy méltán tarthat igényt a közönség elismerésére. Méltó partnere volt erőben és tehetségben Batosy (Gyalán), kinek szintén sok sikerült jelenetet köszönhet a közönség. Radnai Zsuzska (Györgyike) alakításán még kissé megerzük, hogy a kezdet nehézségével küzd, de részéről már ezalatt a néhány előadás alatt is nagy haladást volt alkalmunk tapasztalni. Nagyon rokonszenves és kedves volt s játékát a közönség zajos tetszésnyilvánítással kísérte. G. Székely René (Klára) nagyon jól és kedvesen alakított; Gulyás (Soós) kifogástalan mint rendező; Nagy Sándor (Radányi) teljesen megfelelő volt. Az előadás közönségünk tetszését a legnagyobb mértékben kiérdemelte, minek következményeképp a főszereplőknek valóságos „vas-taps“-okban volt része.

Szerdán, 16-án Cserey Irma jutalomjátékul „Lili“ énekes vígjáték került színre.

Csütörtökön, 17-én búcsúelőadásul a „Hét Slézinger“ című énekes bohózatot adják.

Különfélék.

Boldogság.

Mikor hazulról elment reggel, még a kakas sem kukorékol. Az asszonytól is csak úgy bucsúzott el, hogy aludtában nyomott csókot az ajkára. — A cselédnek meg ezüstpénzt adott mikor az ajtót nyitott elmentében.

— Te Mari, végy valami játékot a kicsinek, ne unja el magát szegényke.

Nem jöhetett haza aznap egy percre sem. Estig a tárnát járta a föld mélyén. — Mért, számított, rajzolt, utasítást adott, oktatott — felügyelt a munkára! — Százak élete, s a befektetett tőke érdekei kívánták tőle ezt a gyilkos munkát. — Holtra fáradtan, testben lélekben agyoncsigázva jött este haza. Ugy dőlt bele a székebe. — Az apróság meg körülkulcsolta a térdét: — Jó estét apusnak, köszönöm szépen a játékot és csókra nyújtotta pici száját.

— Miért dolgoztál annyit — egészen kimerültél, — mondta részvevőn az asszony

— Miért? hát ezért — s az apróságra mutatott, — ezért a beszédért, a melyből kiérem a te szerelmedet is, asszony.

Kőhalmi Béla.

— **Erzsébet magyar királyné** emlékére folyó hó 19-én az összes iskolák kegyeletes ünnepélyt rendeznek. A helybeli állami főreáliskola szombatán d. e. 10 órakor, az intézet tornacsarnokában a következő változatos műsorral ünnepli meg Erzsébet királyné emlékét: 1. „Gyászének“ Kloss Mihálytól, éneklé az ifj. vegyeskar. 2. „Éji látogatás“ Radó Antaltól, szavalja Miklós Ármán VIII. o. t. 3. Alkalmi beszédet mond Sára Kálmán tanár. 4. „Hullasztok könnyet“ Schmöllertől, zenekar kísérettel előadja a gyermekkar. 5. „A gödöllői erdő“, írta Pósa Lajos, szavalja Baranyai József VII. o. t. 6. „Gyászinduló“ előadja az ifj. zenekar. A t. c. közönséget ez uton is meghívja az igazgatóság. — Ugyisintén a helybeli állami kö- és agyagipari szakiskola igazgatósága is szívesen fogadja az érdeklődő közönséget e hó 19-én d. e. 9 órakor az intézet nagy rajztermében megtartandó Erzsébet emlék ünnepélyére.

— **Kitüntetések.** Az Orsz. Központi Hitel-szövetkezetnek igazgatósága a hitelszövetkezet terén érdemet szerzett férfiakat évenként (pár évtől kezdve) elismerő oklevéllel vagy díjjal ju-

almazza. Az idén vármegyénk területéről Demeter Dénes unitárius lelkész, lapunk munkatársát, a H.-Karácsonfalva és vidéke szövetkezet elnök igazgatóját tüntette ki 36852—1902. sz. a. hozott határozatában a következő szövegű díszes kiállítású, elismerő-levelel: „Főtisztelendő Demeter Dénes unit. lelkész úrnak. Az Országos Központi Hitelszövetkezet alulírott igazgatósága némi szerény tanujelét kívánván adni amaz igazán érzett elismerésének és hálájának, a melylyel Főtisztelendőségének a szövetkezeti eszme terjesztése és érvényesítése körül kifejtett önzetlen, időt és fáradságot nem kímélő tevékenységéért adozik, legutóbb tartott teljes ülésében elhatározta, hogy Főtisztelendőségének, mint a szövetkezeti ügy lelkes barátjának a jelen díszoklevelet felajánlja. Budapest, 1904. szept. hóban. Kiváló tisztelettel az 1898. XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet. Fősz. ter s. k., Seidl s. k.” Ugyan e sz. a. Beneczedi Mózes karácsonfalvi unitárius énekvezér áll. tanítónak, mint szöv. könyvelőnek 50 korona jutalmat adott — aranyban — elismerése mellett a szorgalmas és lelkiismeretes munkáért. A munkás méltó az ő jutalmára, örömmel üdvözljük t. barátainkat kitüntetésük alkalmával.

— **Esküvők.** B e n d l y Arthur helybeli m. kir. pénzügyigazgatósági számtiszt e hó 12-én d. u. 3 órakor vezette oltárhoz B u d a Irént; ugyszintén B o t s Lajos kolozsvári m. kir. adótiszt is ugyanakkor esküdött örök hűséget a helybeli róm. kath. plebánia templomban.

— **Gazdasági egyesületünk új tagjai.** G á l f f y István fenyédi körjegyző, a vármegyei jegyző-egyesület agilis elnöke már több alkalommal fenyés tanujelét adta közérdekű tevékenységének. Ezuttal is egy igen üdvös dolgot cselekedett, mikor a vármegyei jegyzők egy részét a gazdasági egyesület tagjai körébe sikerült megnyerni. Így az egyesület tagjai lettek: Jakabházy Gábor székelikereszturi, Barabás József vágási, Ferenczy Lajos felsőboldogasszonyfalvi, Homolay József zetelaki, Klör Vilmos parajdi, Vass Gáspár pálfalvai, Bálint Mihály erkedi, Benedek Ferencz benei, Ádám Dénes nagygalambfalvi, Bíró Károly derzsi, Elekes Géza szentkirályi, Vass Mihály oroszhegyi, Csomor Gábor farkaslaki, Máthé József fenyédi, Vitályos Albert szentabrahámi községi és körjegyzők, valamint Olasz Péter máréfalvi birtokos. Menyhárt János szentegyházsoláhfalvi körjegyzőt, Bedő Ödön csekefalvi ev. ref. lelkészt és a homoródbásfalvi Gazdakört pedig H l a t k y Miklós tanár, g. e. titkár ajánlatára vette föl a választmány az egyesület rendes tagjai sorába.

— **Városi adótiszt.** S z a b ó Gábor h. városi adóellenőrt Székelyudvarhely város képviselő-testülete a hétfőn délelőtt Dr D a m o k o s Andor alispán elnökle alatt megtartott rendkívüli közgyűlésén egyhangulag városi adótisztnek választotta meg. A választásnál bizalmi férfiak: S o ó Rezső dr. titziügyész, H a r g i t a Nándor, K a s s a y Gyula, D a r ó c z y Miklós és kándidáló bizottsági tagok: S o l y m o s s y Lajos dr., S á n d o r Mózes, M o l n á r Károly, M e z e y Ödön dr. voltak.

— **Sikeres védekezés a sertésvész ellen.** P á l f f y Dénes földbirtokos, a vármegyei gazdasági egyesület tiszteletbeli elnökétől azt a figyelemreméltó értesítést vettük, hogy az alábbi orvossággal kezelt sertései — 8 százalék kivételével — a sertésvészből kigyógyultak. A beteg állatok naponta háromszor (reggel, délben és este) a következő — belsőleg használt — orvosságból kaptak: Syrupus aurantiorum simplex 500 gm, Sulfur sublimatum 15.0 gm, Kalomel 10.0 gm, Aqua destillata 400.0 gm. Az egészséges sertések 3 naponként egyszer kaptak 2 gm calomelt belsőleg; a calomel adagolás utáni napon 30 gm keserűsót kaptak. A beteg állatok az egészségesektől rögtön a megbetegülés után külön választottak és félreeső helyen elkülönítették, az egészségesek éjjel-nappal a legelőn tartattak oly módon, hogy a betegekhez még közel se jöhettek. Ernst Nándor, m. kir. állatorvos.

— **Városi közgyűlés.** Városunk képviselő-testülete folyó hó 14-én d. e. S z a k á t s Zoltán polgármester elnökletével tartotta meg őszi rendes ülését, melyet mult számunkban tévedésből rendkívülinek jeleztünk. Pedig lefolyásában is rendes volt. Mig délelőtt igen szép számban jelentek meg a városatyák, délután már csak néhányan érdeklődtek a közérdekű ügyek iránt. Azonban az egyes tárgyak elintézését délután is beható tanácskozások előzték meg. Délelőtt a városház fölépítésének régen kísértő kérdése idézett föl na-

gyobb vitát s most immár a belügyminiszter határozata folytán ismét függővé vált. Nem is fog ártani, még egy időig gondolkozni a fölött, ha vajjon helyes lenne amugy is szűk piacterünket még jobban beépíteni és a meglevő épületeket továbbra is ott hagyni? . . . A városi állatorvosi állás évi díjazását 1400 K fizetés és 300 K lakpénzben állapították meg s pályázatot hirdetnek betöltésére. Azonban a vágóbiztosi teendők teljesítéséről még gondoskodás nem történt. A fizetés-emelések mind elmaradtak s csupán a városgazdái állapították meg 1100 koronában. A jövő évi költségvetési előirányzatot letárgyalván, a közgyűlést délután folytatták. Ekkor a legtöbb adót fizetők jövő évi névjegyzékét vette tudomásul a közgyűlés. Majd elfogadta a szolgák és rendőrök nyugdíja ügyében tett bizottsági javaslatot s tudomásul vették a belügyminiszternek a közkórházzal szemben levő terület eladására vonatkozó megsemmisítő határozatát; kitérvén egy 30 nap mulva összehívandó közgyűlés tárgyául a határozathozatalt. Az utcák takarítását és világítását jövő évre is az önkéntes tűzoltó-egyletnek adták. Az egyes alapok költségvetését és a tűzoltók zárszámadását letárgyalván, a város kezelése alatt levő alapok gyümölcsöző elhelyezése iránt nem határoztak, mert a tagok igen kis számban voltak jelen. Az iskolaszék tagjai közé Szabó Domokos városgazdát beválasztották s így kiegészítve a régi tagok maradtak jövőre is. A vármegyei muzeum-egyesület kérésére a város birtokában levő két drb ládát oda adták a muzeumnak. A gyámpénztár vizsgálatára meg Kovácsy Albert dr. és Kovács Domokos küldettek ki. Megalakították a központi választmányt és a gyermekvédelmi telep bizottságát is; ez utóbbiban négy nő és négy férfit választottak. Más kisebb jelentőségű ügyek elintézése után, a közgyűlés véget ért.

— **Dávid Ferencz és Erzsébet emlék-ünnep.** A hom.-karácsonfalvi unitárius egyh. községi f. hó 20-án kegyeletes ünnepélyt rendez az unitárius vallás első püspöke és hazánk védangyala emlékére az ottani unitárius templomban a következő sorozattal: 1. Inváció. 2. Gyülekezeti ének: XC. Zsoltár. 3. Alkalmi ima és beszéd Demeter Dénes lelkésztől. 4. Gyülekezeti ének: Egy istenünk, egy magyar hazánk. 5. Kelemen Lajos tanító ünnepi beszéde. 6. Egy fiú s egy leány szavata. 7. Szózat, karének az ifjúságtól, vezeti Beneczedi Mózes tanító. 8. Egy ifju s egy leány szavata. 9. Hymnus, karének az ifjúság által.

— **Sanatorium Udvarhelymegyében.** Mai postával kaptuk a következő sorokat: „Igen tisztelt szerkesztő ur! Az „U. H.” utolsó számában szíves volt beadványomról megemlékezni. A referádba becsusztott — nem tudom kinek a jóindulatából — egy ironikus kis megjegyzés, a melyet szó nélkül nem hagyhatok, annál kevésbé, mert azóta már több oldalról kaptam ily apró tüszurásokat. Miután pedig szívesebben el-tűrök egy tüszurást, mint több ily ártatlan látszatu tüszurásokat, engedje meg, hogy ki-nyilatkoztassam, miszerint a „Székely Selters” borvizhez nekem sem anyagilag, sem erkölcsileg semmi közöm nincsen. Memorandumomat nem a borviz érdekében írtam, hanem igenis egyszerűetből, lelkesedésemből és meggyőződésből. Ugy látszik itt a székely földön ritka holló a meggyőződésből kimondott, minden mellékérdek nélküli gondolat, mert ha ez nem így volna, akkor lehetetlennek tartanám azt, hogy ily teljesen közérdekű, az egész megyét egyaránt érdeklő, senkinek nem ártó ügyön is l e h e s s e n bogot keresni és találni. — Kérem engedje meg, hogy becsületszavamra kijelentsem, hogy a forrástulajdonosokkal semmiféle sógorság — vagy komaságban nem vagyok és hogy anyagilag sem vagyok érdekelve, amennyiben én pénzemet a borvizbe nem fektethettem, miután pénzzsükibe iszonyatosan bővelkedem. A borvizhez tehát semmiféle érdek nem köt és memorandumom megírásáért a borviz tulajdonosaitól semmiféle jutalmat nem kaptam. Vagyok Szerkesztő urnak igaz hive. Oláhfalva, 1904. nov. 14. R o s e n b a u m, körorvos.”

— **„Postaache nach Penztalvany (Ungarn).“** Ezzel a német híres alaposságra valló címezéssel érkezett egy levélborítékba foglalt penztalvány vissza Magyarországra Berlinből. S habár „Penz-

utalvány” nevű város, sem falu nálunk nem létezik, az utalványt rendeltetési helyére juttatta a magyar posta fővárosi igazgatósága, hova a hibás vagy hiányos címzésű levelek rendszerint kerülnek. A német sógorékat az hozhatta zavarba, hogy a magyarországi posták keletbelyegzőjén a dátum fölött ez áll: „Pénztalvány” és alól van a helység neve. Mig a németeknél a helység nevét teszik elől. Különben nálunk is történnék ilyen címezések: „A községi elemi fiú-népiskola tekintetes szerkesztőségének Székelyudvarhely”. S mivel ezt a címezést fővárosunk egyik tanügyi lapja cselekedte, nem-igen ítéltjük el jobban a németeket sem — felületesség címén.

Tan- és nevelésügy.

1597—904. sz.

Valamennyi iskola tanítója, tanítónőjének, valamennyi óvónőnek.

Az 1891. évi 43. t.-c. végrehajtása tárgyában az 1902. évi 37290. sz. körrendelettel kiadott „Utatis” II. részének I. pontja szerint az orsz. tanítói nyugdíj- és gyámintézetbe való felvétel kérése alkalmával többek között a díjlevél is bemutatandó.

Bár a díjlevélre a tanítói javadalom pontos megállapítása végett szükség van, azonban ez mégsem oly lényeges kelléke, hogy ennek esetleg késői kiszolgáltatása miatt a tanító felvétele késedelmet szenvedhetne. Nemcsak az orsz. tanítói nyugdíj és gyámalap, hanem elsősorban a tanítók és családjaik fontos érdeke az, hogy minden tanító (tanítónő, óvónő) a véglegesítése napjától számított egy éven belül felvétessék a nyugdíjintézetbe, miért is a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter urnak folyó évi július hó 4-én 53 522. szám alatt kelt magas rendelete alapján felhívom Címet, hogy díjleveleket kiállítását a véglegesítéstől számított fél éven belül szorgalmazza s amennyiben sürgető kérése eredményre nem vezetne, a felvételhez szükséges egyéb okmányokat ezen körülmény bejelentése kapcsán hozzám a fent idézett körrendeletben meghatározott egy évi határidőn belül annál is inkább terjessze be, mert a díjlevél késői kézhezvétele késedelmes jelentkezés igazolásul a jövőben figyelembe nem fog vétetni. Erről tudomás és további mihez tartás végett értesitem.

Székelyudvarhely, 1904. nov. 12.

Ember János, kir. tflügyelő.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől.

626—904 szám.

Hirdetés.

A gazdasági egyesület elnöksége közhirrre teszi, hogy Füredy Lajos lentermelési vándortanár f. hó 24-én d. e. 9 órakor Székelykeresztúrtól, 25-én Székelyudvarhelyt, 26-án Dályán, 27-én Oroszhegyen a lentermelésről előadást tart, mely előadásokra az illető községek és környékük gazdaközönsége meghívatik.

Az elnökség ez uton is kéri a lelkész, tanító és községi előjáró urakat, hogy a gazdaközönséget az előadásokon való megjelenésre buzdítsák. Székelyudvarhelyt, 1904. nov. 16.

A z e l n ö k s é g.

Szám: 608—1904.

Meghívó.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 22-én délelőtt 10 órakor

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívattak.

T á r g y s o r o z a t

1. Bethlenfalva közbirtokossága, mint állattenyésztő szövetkezet azon kérésének tárgyalása, hogy részére államsegély kéressék egy nyugati fajta (montefuoni) tejelő gulya beszerzésére.

2. Azon indítvány tárgyalása, hogy a törvényhatóság kéressék fel arra, miszerint az állattartásra vonatkozó szabályrendeletét oda módosítsa, a gazdasági egyesület ajánlatára, hogy a nyugoti fajta tejelő marha, a köztenyésztésbe bevehető legyen.

Tekintve a tárgyak nagyfontosságát, a tagokminél nagyobb számban való megjelenését kéri Székelyudvarhelyt, 1904. november hó 9-én
Az elnökség.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Megbízható egyént, aki az irodai vezetésben jártas, 16 korona havi fizetés, teljes ellátás mellett, azonnali belépésre elfogad **MENYHART JÁNOS** körjegyző, Szentegyházasoláhfaluban.

Faeladás. Patakfalva község közbirtokossága tulajdonát képező 2 hold területen, a tölgyfák **1904. november 27. d. e. 8 órakor** nyilvános árveresen el fognak adni azonnali készpénzfizetés mellett. Kikiáltási ár 1285 korona. Feltételek Patakfalva községhezánál megtekinthetők. Patakfalva, 1904. nov. 13. **S z a b a d o s József** birt. elnök.

671—904. kj. szám.

Faeladási hirdetés.

Darócz község tulajdonát képező és Udvarhelyvármegye Darócz község határában fekvő 37-64 kat. holdon található 4323 drb. kibélyegezett tölgy mű fa készlete, mely számlakénti felvétel útján 5084 m³-re becsültetett, a tüzi és hulladék fának a község részére visszahagyása mellett Darócz község házánál **1904 évi december hó 8-án délelőtt 10 órakor** tartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen legtöbbet ígérőnek el fog adni.

Kikiáltási ár 55194 korona, azaz ötvenöt ezeregyszázkilencvennégy korona, bánatpénz ennek 10 százaléka

Utó-ajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes becslés és az árverési feltételek a székelyudvarhelyi m. kir. járási erdő-gondnokságnál, valamint alólirottnál megtekinthetők.

Darócz, 1904. évi november hó 14. én.

Márkus János.
községi bíró.

Török Lajos.
községi jegyző.

Értesítés.

A n. é. közönség tudomására hozom, hogy **férfi- és női divatárú üzletemet** az új helyiségekben már teljesen berendeztem.

Miután főteherkésem a jövőben is legjutányosabb árak mellett az igen tisztelt vevőkö-zönséget kiszolgáltattam, becses figyelmébe ajánlom az

ősz- és téli idényre

nagy választékban ujonnan beszerzett áruaktáromat, mely kiterjed úgy férfi- mint női ruhászövetek, flanel és mosó velcek, jó meleg olcsó ruhák, női- és kész fehérművek, kitűnő minőségben; kész női blousok, férfi- és fiu kész-ruhák és kalapokban dusan felszerelve

Női- és férfi-szabó kellékek óriási választékban, honi vásznak, paplanok, szőnyegek, asztal- és ágygaratúrák és nagy kendőkben, továbbá ezer, meg ezerféle szakmámba vágó cikkekben nagy választékom van, miáltal azon kellemes helyzelben vagyok, hogy a legmesszebb menő igényeket is kielégíthetem.

Kérem szükséglete esetén nagy- és dus rak-tárom szives áttekintésére, hogy egyszersmind előnyös és olcsó árainról is meggyőződést szereztvén, legelőnyösebben beszerezhesse a ruházati és divat cikkeket ez idényre is.

A n. é. közönség szives támogatását kérve, maradok szolgálatára kész tisztelettel

Szenkovits János utóda,
férfi-, női divat- és kézműmű üzele
— Székelyudvarhelyt, főtér. —

Nyomatott a kiadó- és lap tulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1904.

Kiadó lakás. Petőfi-utca 27. szám alatt egy igen szép tágas három szobás emeleti lakás azonnal kiadó. Bővebb felvilágosítás ugyanott nyerhető.

Tessek elolvasni! Elolvasatlanul le nem tenni s tovább ajánlani!

Székelyudvarhelyt a Fő piactéren kiadók az alábbiak:

Iroda, vagy raktárnak való szoba; pincék, gabona-elárusító hely hámbárokkal; nyílt bazárnak átalakítható hely; fényképésznek, terve szerint átalakítandó helyiségek!

1. **Két udvari lakás**, — kívánság szerint újból átalakítandó — mely áll 2—2 szoba, konyha, kamara, pince és egyéb hozzátartozandókkal — a földszinten.

2. **Egy szép nagy világos szoba** konyhával — földszint az udvaron.

3. **Egy udvari szoba** magános lakónak, iroda helyiségnek, raktárnak, vagy szabónak műhelyül **azonnal kiadók**. — A 2. és 3. pont alattiak **azonnal el is foglalhatók**, míg a többiek — megfelelő átalakítás után — Szent-Mihály napkor: **szept. 29-én**. A ház a város legforgalmasabb helyén van s azért a lakások különösen alkalmasok azoknak, kiknek érdekük, hogy a főpiacon legyenek s a kapu elé kirakatokat tehesse-nek. Ezen helyiségek csakis csendes foglalkozásu, gyermektelen családoknak, vagy magánosoknak adatnak ki!

4. **Raktárnak** — gabonának vagy bárminek — 3 nagy száraz, szellős pince-helyiség azonnal kiadó és átadható!

5. **Gabona kimérő** és elárusító hely (kimérő hámbárokkal), kicsinyben való elárusításhoz kiválóan alkalmas és nagyforgalmu hely.

6. **Nyílt bazárnak** — megegyezés szerint átalakítható — kapualj!

7. **Önálló lakás** külön udvarral és kerttel, konyha kertesnek különösen alkalmas, kitűnő és bővizű kút-tal. Vidékről beköltözni akaró gazdálkodónak nagy udvarral. Fakereskedőnek, aki a hetipiacon vásárol be deszkát, fát és a helybeli iparosok stb.-nek elárusítja, kiválóan alkalmas, mert szemben van a fapiac-csal, a jó karba helyezett Gábor-utcában. Egy nagy és két kisebb szoba, kamara, egy igen nagy, valamelyes műhelynek alkalmas nagy világos, szellős pince-lakással; egy kisebb pince és egy földi pincével, istálló, szekérszín, nyitott és zárt sütő, sertés és csukol stb.-ivel felszerelve azonnal vagy Szent-mihály naptól 3, vagy 6 évre kiadók s azonnal elfoglalhatók.

Értekezhetni írásban vagy szóval a tulajdonosnál:
nagysolymosi

Koncz Ármin gyógyszerészszel
az irodájában Székelyudvarhelyt.

Pénz

1—15 évig terjedő időre gyorsan diszcreten.

Bank- és magánadósságok konvertálása.

Készítünk tervezeteket különféle ujonnan alapítandó vállalatokról, valamint finanszírozzuk is ezeket. — Elvállalunk technikai és geológiai véleményezéseket hites szakértők által: foglalkozunk fennálló vállalatok részvénytársasággá való átalakításával.

Meller Lajos és társa Budapest, VI. Teréz-körut 32. (Törvényszékileg bejegyzett cég.) (Válasz bélyeg.)

Cimbalom iskola

öntanulásra.

Minden cimbalom kedvelő megtanulhat magányosan tanító nélkül cimbalmozni a Kovács-féle legújabb cimbalomiskolájából. Az iskola tartalma: 10 lecke, 10 rajz, 50 legújabb magyar nótával. Az iskola ára 10 korona. Kapható: **Kovács János** okl. cimbalomtanárnál Budapest, VII. Erzsébet-körut 5. sz.

— Kérje mindenütt a magyar gyártmányu Müller-féle (minden fajtájú) tentát, tust, pecsétviaszot és aquarell festéket.

BOR Jó és olcsó asztali csamege és gyógyborok literenkint 28 fillértől 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Igolesőbb, legjobb divatlap

a „Budapesti Bazár”, mely tősgyökeres magyar újságot a „SZÉKELY-UDVARHELY” előfzető — különös kedvezmény gyanánt — **negyedévre 1 K 50 fillér helyett 1 K 30 fillérért** rendelhetik meg a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában. A „Budapesti Bazár” irányra mindenkor összpontosul e három szóban:

Izlés! — Takarékoság! — Munka!

Üres ládák

gyümölcs, gabona stb. csomagolása- és eltartásához olcsó árak mellett kaphatók **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Egy javított fedeles kocsi

teljesen jó állapotban eladó **Dávid Gergely** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 26. sz. — felelősség és jótállás mellett. Ócska kocsikat be-cserél s készít ujakat és elvállal mindennemű javítást a legjutányosabb árért.

Előzetes költség nélkül

4%-OS

törlesztéses kölcsönöket

nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzintézetektől a földbirtok és ingatlan értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt!

papoknak, katonatiszteknek, állami és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül!